

PANEL RHIANT CORFFORAETHOL

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 11 Rhagfyr, 2017

YN BRESENNOL: Dr Gwynne Jones (Prif Weithredwr) (Cadeirydd)

Cynghorydd Llinos Medi Huws (Arweinydd ac Aelod Portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol)
Cynghorydd Richard Griffiths (Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol)
Cynghorydd Margaret M. Roberts (Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio)
Dr Caroline Turner (Prif Weithredwr Cynorthwyol a Chyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol)
Fôn Roberts (Pennaeth Gwasanaethau Plant)
Llyr Bryn Roberts (Pennaeth Gwasanaeth – Corfforaethol a Phartneriaethau)
Gwyneth M. Hughes (Uwch Reolwr Safonau Ysgol a Chynhwysiant)
Rona Jones (Swyddog Adolygu Annibynnol)
Huw Owen (Swyddog Adolygu Annibynnol)
Dawn Owen (Arweinydd Ymarfer Tîm Lleoli Plant)
Dawn Hutchinson (Arweinydd Ymarfer Tîm Teuluoedd Gwydn)
Heulwen Owen (Swyddog Cyswllt Addysg PDG)
Llinos Edwards (Nyrs PDG – BIPBC)
Llinos Parry (Swyddog Recriwtio a Marchnata – Maethu)(ar gyfer eitem 3)
Ann Holmes (Swyddog Pwyllgor)

YMDDIHEURIADAU: Cynghorydd R. Meirion Jones (Aelod Portffolio Addysg), Cynghorydd Alun Mummery (Aelod Portffolio Tai a Chefnogi Cymunedau) Liz Fletcher (BIPBC), Douglas Watson (Cymdeithas Gofalwyr Maeth Ynys Môn).

Croesawodd y Cadeirydd bawb a oedd yn bresennol i'r cyfarfod hwn o'r Panel Rhiant Corfforaethol; estynnodd groeso arbennig i Dawn Hutchinson a oedd yn mynychu ei chyfarfod cyntaf o'r Panel fel Arweinydd Ymarfer yn y Tîm Teuluoedd Gwydn ac i Mr Fôn Roberts yn ei rôl newydd fel Pennaeth Gwasanaethau Plant.

1 DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb.

2 COFNODION CYFARFOD 10 GORFFENNAF, 2017

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y Panel Rhiant Corfforaethol a gynhaliwyd ar 11 Medi, 2017 ac fe gadarnhawyd eu bod yn gofnod cywir.

3 MATERION YN CODI

- **Recriwtio a Chadw Gofalwyr Maeth**

Rhoddodd Llinos Parry, Swyddog Recriwtio a Marchnata – Maethu, gyflwyniad a oedd yn darparu trosolwg o Wasanaeth Maethu Ynys Môn. Roedd y cyflwyniad yn

canolbwyntio ar y dulliau recriwtio ynghyd â strategaethau ar gyfer cadw y gofalwyr maeth cyfredol a phrofiadol yn y gwasanaeth.

Tynnodd y Swyddog sylw at yr ystyriaethau canlynol –

- Bod ymholiadau mewn perthynas â bod yn ofalwyr maeth wedi bod ar eu huchaf yn 2016/17 pryd gwelwyd cynnydd o 154% yn nifer yr ymholiadau o gymharu â'r flwyddyn flaenorol (129 o gymharu â 50 yn 2015/16). Roedd hyn yn bennaf o ganlyniad i'r hysbysebu ar-lein a ddigwyddodd am y tro cyntaf ac a arweiniodd at y ddau chwarter prysuraf i'r gwasanaeth.
- Yn hanesyddol, mae'r galw o ran ymholiadau gofal maeth yn amrywio – mae dechrau'r haf yn ystod y Bythefnos Gofal Maeth yn gyfnod prysur ar gyfer ymholiadau fel y mae dechrau'r hydref oherwydd y flwyddyn ysgol newydd, felly hefyd dechrau'r Flwyddyn Newydd.
- Bod y gostyngiad o ran ymholiadau hyd yma yn 2017/18 wedi ei ragweld; nid yw'r gwasanaeth wedi buddsoddi i'r un graddau ar hysbysebu ar-lein ac mae'r hyn y mae'r Gwasanaethau Plant yn canolbwyntio arno wedi symud i feysydd eraill.
- Bod ansawdd yr ymholiadau yr un mor bwysig â'r niferoedd. Mae'r gwasanaeth wedi bod yn cynnal mwy o ymweliadau fesul ymholiad yn ystod 2017/18 gyda hynny'n trosi i 1 ymweliad ar gyfer pob 3.4 ymholiad (o gymharu ag 1 ymweliad ar gyfer pob 5.4 ymweliad yn 2016/17) ac 1 cais ar gyfer pob 15.5 ymholiad (o gymharu ag 1 cais ar gyfer pob 16.1 ymholiad yn 2016/17).
- Mae'r gwasanaeth wedi gweld symud i ffwrdd o'r dulliau holi mwy traddodiadol e.e. digwyddiadau wyneb yn wyneb megis Sioe Môn i ymholiadau ar-lein e.e. Facebook. Yn 2014/15, roedd 36% o ymholiadau yn rhai wyneb yn wyneb gyda'r elfen ar-lein yn cyfrif am 6% yn unig o ymholiadau. Fodd bynnag, yn 2016/17, roedd 5% o ymholiadau yn rhai wyneb yn wyneb a 57% yn rhai ar-lein. Mae'r datblygiad hwn mewn perthynas â dulliau ar-lein yn rhoi'r sgôp i'r ddatblygu mewn gwahanol ffyrdd drwy, er enghraifft, sefydlu gwefan unigol (yn hytrach na bod yn rhan o'r wefan gorfforaethol) yn amodol ar argaeledd adnoddau. Fel gyda gwasanaeth maethu'r awdurdod lleol, mae asiantaethau maethu annibynnol yn symud i fod fwyfwy ar-lein ac yn symud oddi wrth y ffynonellau mwy traddodiadol o wybodaeth e.e. stondinau gwybodaeth.
- Bod yr awdurdodau lleol yng Ngogledd Cymru wedi creu ymgyrch recriwtio maethu yn cynnwys gwefan "drws ffrynt", tudalen Facebook a hysbysebion; hysbysebion Google; hysbysebion radio a datganiadau i'r wasg rhanbarthol mewn ymgais i greu diddordeb mewn maethu yn lleol. Y llynedd, canlyniad hyn oedd 114 o ymholiadau gyda 5 yn mynd ymlaen i gael eu hasesu a/neu eu cymeradwyo (graddfa drosiant o 4%) tra eleni cafwyd 75 o ymholiadau yn arwain at gynnal 1 asesiad. Er nad oes unrhyw geisiadau wedi'u cymeradwyo hyd yma, mae cyswllt yn cael ei gynnal gyda nifer o rai eraill a allai fod â diddordeb. O ran yr adborth o'r ymholiadau a wnaed, nid oedd tua 1/3 o'r rhai a fynegodd diddordeb yn gymwys am un rheswm neu'r llall – nid oeddent yn barod i fod yn ofalwyr maeth neu nid oedd ganddynt ddigon o le adref neu roeddent eisoes yn brysur â phlant ifanc. Roedd eraill yn rai a oedd yn holi am wybodaeth ac yn mynd drwy'r camau cyntaf o wneud ymholiadau. Fodd bynnag, mae'r gwasanaeth yn ceisio dod o hyd i gysylltiadau a bydd rhai ymholiadau'n cael eu dilyn i fyny o bryd i'w gilydd.
- Bod Ynys Môn yn un o 4 tîm maethu awdurdod lleol yng Nghymru a ddewiswyd i gymryd rhan yn y cynllun peilot recriwtio a chadw gofalwyr maeth – Prosiect Peilot TFN. Mae cynllun gweithredu'r prosiect yn cynnwys cynnal ymchwiliad; mabwysiadu agwedd Dull Gwerthoedd (agwedd lle bydd y boblogaeth yn cael ei rhannu yn ôl gwerthoedd a lle bydd 3 grŵp craidd yn cael eu hadnabod, pob un â'i nodweddion, gwerthoedd ac agweddau ei hun – arloeswyr, ymchwilwyr a setlwyr); sefydlu grŵp recriwtio Gofalwyr Maeth a chynllun cyfeillio.

- Mae'r heriau ar gyfer y Gwasanaeth Maethu yn amrywiol –
 - Mae angen y sgiliau a'r profiad priodol ar ofalwyr er mwyn iddynt allu bodloni anghenion y plant a'r bobl ifanc y byddant yn gofalu amdanynt;
 - Llai o gyfeiriadau ond ar gyfer lleoliadau sy'n gynyddol heriol;
 - Adnoddau prin
 - Dim cyllideb farchnata briodol ar gyfer recriwtio;
 - Angen i bartneriaid perthnasol ar draws y gwasanaeth "brynu i mewn" i hyn – gweithwyr cymdeithasol, rheolwyr ac adrannau eraill.
 - Gallai cyfnod o drawsnewid a blaenoriaethau sy'n gwrthdaro â'i gilydd o fewn y Gwasanaethau Plant effeithio ar allu'r tîm i weithredu'r cynllun gweithredu.
 - Datblygu pwyslais lleol o ran recriwtio'r mathau cywir o ofalwyr maeth ar gyfer anghenion lleol. Yr hyn sy'n allweddol yw bod y Gwasanaeth Maethu yn dod o hyd i'r math cywir o bobl i fod yn ofalwyr maeth.
 - Sicrhau bod y Gwasanaeth yn gwneud popeth o fewn ei allu i gadw ei ofalwyr maeth presennol drwy eu trin fel cydweithwyr proffesiynol; cynnig hyfforddiant a chefnogaeth briodol a'u talu'n ddigonol. Gall tîm o ofalwyr maeth brwdfrydig hefyd fod y dull recriwtio gorau.
 - Angen sicrhau bod y gwasanaeth yn rhoi'r pecyn cymorth gorau posibl i ofalwyr maeth er mwyn gwella ffigyrau recriwtio a chadw.

Ystyriodd y Panel y wybodaeth a gyflwynwyd a gwnaed y pwyntiau canlynol:

- Nododd y Panel, mewn ardal fel Ynys Môn lle mae'r ddau oedolyn / rhiant yn gweithio am fod yn rhaid iddynt, ei bod hi'n anodd iawn darparu dewis o leoliadau lleol ac unigolion sy'n gallu maethu ar sail amser llawn. Dywedodd y Swyddog Recriwtio a Marchnata – Maethu bod deinameg newidiol y sefyllfa deuluol yn un o'r heriau y mae'r Gwasanaeth Maethu wedi ei gydnabod ac y mae'n ei wynebu. Mae angen cynnal trafodaeth am ffyrdd o gefnogi teuluoedd maeth mewn ffordd sy'n eu galluogi i fodloni anghenion y plant yn eu gofal tra'n sicrhau bod y gwasanaeth yn parhau i fod yn gost effeithiol. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Plant bod y Gwasanaeth yn edrych i ymchwilio i'r opsiwn o ofalwyr maeth cyflogedig sef trywydd sydd eisoes wedi'i dilyn gan ddau awdurdod lleol. Cyn hynny, bydd ymgyrch recriwtio arall yn ystod Pythefnos Maethu mis Mai, 2018 lle bydd yr holl adnoddau staff posibl yn cael eu defnyddio er mwyn codi ymwybyddiaeth o'r hyn y mae maethu'n ei olygu a hynny er mwyn ennyn diddordeb ac annog gofalwyr maeth posibl i gysylltu.
- Nododd y Panel bod yn rhaid dod o hyd i ffyrdd newydd ac arloesol o ddatrys y problem o ddiffyg gofalwyr maeth ac er mwyn ceisio datblygu eu diddordeb ymhellach. Awgrymwyd fod angen gwneud gwell defnydd o deuluoedd maeth presennol er mwyn cynorthwyo recriwtio e.e. drwy sefydlu cylch o ffrindiau. Dywedodd y Swyddog Recriwtio a Marchnata – Maethu fod un o'r cynlluniau o dan y prosiect peilot a gyfeirir ato uchod yn seiliedig ar fuddion am "gyfeirio ffrind".
- Gofynnodd y Panel am gadarnhad o'r raddfa trosiant ar gyfer gofalwyr maeth mewnol ac a oedd hyn yn cyfrannu tuag at y diffyg o ofalwyr maeth addas. Dywedodd y Swyddog Recriwtio a Marchnata – Maethu nad oedd nifer y gofalwyr maeth a adawodd y gwasanaeth yn Ynys Môn wedi bod yn uchel iawn a bod y ffigwr yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol. Mae'r ffigwr hwnnw wedi bod ychydig yn uwch eleni a hynny am amrywiaeth o resymau gan gynnwys trosiant naturiol o ganlyniad i oedran/ymddeoliad.
- Gofynnodd y Panel am gadarnhad o'r broses cymeradwyo gofalwyr maeth o ran hyd y broses o adeg dangos diddordeb i ddechrau i gael cadarnhad pendant. Dywedodd y Swyddog Recriwtio a Marchnata – Maethu mai'r nod yw na ddylai'r broses gymeradwyo

gymryd mwy na 6 mis ond bod gwaith dadansoddi wedi dangos y gall y broses gymryd ychydig o dan flwyddyn. Tra bo lle i wella, mae'r broses hefyd yn caniatáu ar gyfer amserlenni llysoedd ac ati.

- Nododd y Panel, er mwyn lledaenu'r neges am bwysigrwydd maethu a'r hyn mae gofawyr maeth yn ei wneud, y byddai'n ddefnyddiol petai cyflwyniad tebyg yn cael ei roi yn un o'r sesiynau Briffio i Aelodau Etholedig yn ogystal â'r Fforwm Cynghorau Tref a Chymuned. Byddai hyn o gymorth er mwyn gwella'r ddealltwriaeth o faethu ac er mwyn lledaenu'r neges am faethu a'r gwahaniaeth y gall gofawyr maeth ei wneud i fywydau plant yn eu gofal.

GWEITHRED A GYNIGIR: Pennaeth Gwasanaethau Plant i drefnu bod y cyflwyniad ar recriwtio a Chadw Gofawyr Maeth yn cael ei roi i Sesiwn Friffio i Aelodau Etholedig a chyfarfod o'r Fforwm Cynghorau Tref a Chymuned.

4 TÎM TEULUOEDD GWYDN

Rhoddodd Dawn Hutchinson, Arweinydd Ymarfer y Tîm Teuluoedd Gwydn gyflwyniad i'r Panel ar rôl a gwaith y Tîm Teuluoedd Gwydn.

Cyfeiriodd y Swyddog at yr ystyriaethau allweddol canlynol:

- Mae'r Tîm Teuluoedd Gwydn yn cynnwys Arweinydd Ymarfer, 2 Weithiwr Cymdeithasol a 2 Weithiwr Cymorth.
- Nod y tîm yw atal plant rhag dod yn blant sy'n derbyn gofal pan nad yw hynny'n angenrheidiol (e.e. ar drothwy gofal); dychwelyd plant i'w cartrefi yn ystod yr 8 wythnos gyntaf o ofal (ailuno); er mwyn adolygu dychweliad diogel plant mewn gofal hirdymor (cymorth ychwanegol yn dilyn ailuno), ac yn y dyfodol, lleihad o ran natur y llety/gofal a roddir i blant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal (e.e. o ofal preswyl i ofal maeth i ailuno â'r teulu).
- Bod y tîm yn ceisio cyflawni ei weledigaeth yn y ffyrdd canlynol -
 - Drwy gefnogi teuluoedd 7 diwrnod yr wythnos rhwng 07:00 a 22:00 drwy ymestyn oriau swyddfa presennol ac adlewyrchu'r ffaith nad yw anghenion yn stopio y tu allan i oriau swyddfa.
 - Drwy ymyrraeth ddwys (nid drwy ddal achosion ond drwy weithio ochr yn ochr â Gweithwyr Cymdeithasol sy'n dal achosion)
 - Drwy ymyrryd mewn argyfwng teuluol
 - Drwy ymgynghori er mwyn gweld a yw sefyllfa yn briodol ar gyfer ymyrraeth a natur yr ymyrraeth angenrheidiol.
 - Drwy gynnal asesiad cychwynnol 3 diwrnod er mwyn gwerthuso cymhelliant rhieni a'u gallu i newid ac ati, ac i ddilyn:
 - Cam 1 – 8-10 wythnos o ymyrraeth ddwys
 - Cam 2 – hyd at flwyddyn o'r pwynt ymgysylltu cychwynnol
- Bod arferion gwaith y tîm, yn seiliedig ar ba blant sydd ar drothwy gofal a'r tebygolrwydd o risgiau a asesir yn cynnwys datblygu meini prawf cymhwysedd gyda golwg ar sicrhau bod y teuluoedd cywir yn derbyn y gefnogaeth gywir ar yr amser cywir; ymgynghoriadau; dangosyddion perfformiad y cytunwyd arnynt; casglu data sy'n dynodi pa mor dda y mae'r tîm yn gwneud ei waith yn ogystal â pholisïau, gweithdrefnau a phrotocolau.
- Mae'r Tîm Teuluoedd Gwydn newydd ei sefydlu ac mae'r staff yn y broses o sefydlu'n gadarn arferion a gweithdrefnau rheoli'r Awdurdod yn eu harferion gwaith eu hunain. Maent yn datblygu hunaniaeth ac yn datblygu perchnogaeth gadarnhaol o'r gwaith.
- Hyd yma, mae'r tîm wedi cynnal ymgynghoriad Teuluoedd Gwydn gyda 5 o deuluoedd ac 8 o blant, pob un ohonynt wedi ei hasesu fel rhai a oedd yn briodol ar

gyfer ymyrraeth oherwydd y dybiaeth eu bod mewn perygl o ddod yn blant sy'n derbyn gofal. Mae tri theulu a 5 o blant wedi derbyn ymgynghoriadau Therapiwtig. O ran ymyrraethau, cafwyd 1 achos o ailuno o ofal maeth; 1 achos o ailuno o ofal preswyl; 1 achos o atal uwch-gyfeirio er mwyn sicrhau llety; 5 achos trothwy gofal (aros adref) ac 1 achos o fabwysiadu.

- O ran datblygiad parhaus y Tîm, bydd gweithgareddau'r dyfodol yn cynnwys adnabod a chyfnerthu'r defnydd o fodelau; adnabod a chadarnhau ymarfer; comisiynu pecynnau hyfforddiant ac ymgymryd â chynllun hyfforddiant; gwella ansawdd y ceisiadau ar gyfer Ymyrraethau Teuluoedd Gwydn a gwella ansawdd asesiadau a dadansoddiadau deiliaid achosion yn arwain at benderfyniad i wneud cais am ymgynghoriad Teuluoedd Gwydn.
- O ran datblygiad parhaus y gwasanaeth, bydd gweithgareddau'r dyfodol yng nghydestun y Tîm yn cynnwys datblygu prosesau marchnata a chyfathrebu a hysbysu'r gweithlu ehangach ac asiantaethau partner am rôl y Tîm Teuluoedd Gwydn. Yng nghydestun y gwasanaeth ehangach ac arferion datblygu, bydd y Tîm yn ceisio datblygu, a gyda chymeradwyaeth Pennaeth y Gwasanaethau plant, gweithredu cynnig Cynllun Hyfforddi sy'n canolbwyntio ar Wasanaethau plant yn y lle cyntaf ond a fydd wedi hynny yn canolbwyntio ar adrannau eraill ac asiantaethau partner allanol.
- Mae nodau'r Tîm Teuluoedd Gwydn yn y dyfodol yn canolbwyntio ar osgoi costau, lleihau costau a darpariaeth amserol o wasanaeth arbenigol o safon uchel i blant a'u teuluoedd.

Dywedodd Arweinydd Ymarfer y Tîm Teuluoedd Gwydn fod ymagwedd y Tîm yn seiliedig ar drin unigolion fel "plant" yn hytrach nag "achosion" ac o geisio adeiladu teulu o amgylch plant sydd ar drothwy gofal fel y gallant gael yr un profiadau â'u cyfoedion.

Dywedodd Pennaeth y Gwasanaethau Plant mai'r bwriad yw defnyddio rhywfaint o arian grant Llywodraeth Cymru i ariannu staff ychwanegol ar gyfer y Tîm Teuluoedd Gwydn yn ogystal â darparu cymorth cynnar ac amserol i deuluoedd i'w hatal rhag dod i mewn i'r system ofal ac mae'r Tîm hefyd yn gwneud gwaith i ddod â theuluoedd yn ôl at ei gilydd.

Nododd y Panel y wybodaeth a gyflwynwyd ac yn yr un modd â'r cyflwyniad blaenorol, argymhellodd y dylai'r cyflwyniad a wnaed gan Arweinydd Ymarfer y Tîm Teuluoedd Gwydn gael ei gyflwyno hefyd i Sesiwn Frifio ar gyfer Aelodau Etholedig er mwyn datblygu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'r Tîm Teuluoedd Gwydn a'i rôl yn y Gwasanaethau Plant. Nododd y Panel ymhellach y byddai'n ddefnyddiol datblygu cyswllt rhwng y Tîm ac ysgolion.

CAMAU GWEITHREDU ARFAETHEDIG: Pennaeth y Gwasanaethau Plant i drefnu i'r cyflwyniad ar waith y Tîm Teuluoedd Gwydn gael ei wneud i Sesiwn Brifio Aelodau Etholedig.

5 ADRODDIADAU GWASANAETH

Cyflwynwyd yr adroddiadau gwasanaeth canlynol -

5.1 Cyflwynwyd er sylw'r Panel, adroddiad y Swyddog Addysg LAC ar berfformiad dros y 6 mis blaenorol o fis Ebrill i fis Medi, 2017. Cyflwynwyd ar wahân ddata mewn perthynas â chanlyniadau diwedd cyfnod allweddol ar gyfer plant unigol yng ngofal yr Awdurdod.

Dywedodd y Swyddog fod y Dangosydd Perfformiad ar gyfer y cyfnod adrodd chwe mis y mae'r papur yn cyfeirio ato yn uchel iawn gyda 23 o blant wedi newid ysgolion ym mis Medi, 2017 am amryw resymau. Mater sy'n dod i'r amlwg hefyd yw'r oedi o ran sicrhau'r

ddarpariaeth addysgol iawn i blant yng ngofal yr Awdurdod sydd mewn lleoliadau mewn un neu ragor o ardaloedd yr awdurdodau lleol eraill yng Ngogledd Cymru.

Ymhlith y pwyntiau cadarnhaol i'w nodi mae'r Gwobrau STAR a gynhaliwyd ar 3 Tachwedd, 2017 a oedd yn dathlu llwyddiannau'r plant a'r bobl ifanc y mae'r Awdurdod yn gofalu amdanynt.

Ystyriodd y Panel y wybodaeth a gyflwynwyd a gwnaeth y pwyntiau canlynol:

- Nododd y Panel fod yr Awdurdod wedi cael ei ddewis i beilota'r Cynllun Blwch Llythyrau Porffor ar gyfer plant 5 oed (mae'r cynllun Blwch Llythyrau yn gynllun a gyflwynir ar y cyd rhwng Llywodraeth Cymru a'r Booktrust sydd, dros y blynyddoedd, wedi cynnwys dosbarthu pecynnau llyfrau codau lliw i blant 7 i 11 oed). Gofynnodd y Panel am eglurhad ynghylch a oedd trefniadau ar waith i fonitro canlyniadau'r cynllun. Hysbyswyd y Panel y bydd holiaduron "cyn" ac "ar ôl" yn cael eu hanfon at ofalwyr maeth mewn perthynas â phlant sy'n derbyn gofal. Awgrymwyd hefyd y gallai fod yn ddefnyddiol nodi'r garfan hon o blant sy'n rhan o'r cynllun a gwneud darn o waith ar eu hagwedd tuag at ddysgu.
- O ran nifer y plant sydd wedi newid ysgolion yn ystod y cyfnod, nododd y Panel, ar ôl diystyru'r 6 unigolyn sydd wedi trosglwyddo o addysg gynradd i uwchradd a'r 3 unigolyn sydd wedi newid ysgolion oherwydd cau ysgol sy'n brofiadau cyffredin i unrhyw blant ysgol ac nid yn unigryw i blant sy'n derbyn gofal, bod y cyfanswm yn dod i lawr i 14 sy'n golygu bod y perfformiad canrannol yn erbyn y dangosydd yn well.
- Nododd y Panel y wybodaeth sy'n ymwneud â pherfformiad addysg y boblogaeth sy'n Derbyn Gofal mewn perthynas â phwyntiau cymhwysu a gofynnodd am eglurhad o'r disgwyliadau o ran pwyntiau ar gyfer plant sy'n derbyn o'u cymharu â'r rhai ar gyfer disgyblion prif ffrwd. Hysbyswyd y Panel bod galluoedd plant unigol yn y garfan sy'n derbyn gofal yn amrywio a bod raid ystyried hefyd lle mae pob plentyn yn dechrau; fodd bynnag, mewn termau addysgol yn unig, y targed ar gyfer cyrhaeddiad cyffredinol yw 5 TGAU. Mae'n deg nodi bod tystiolaeth yn dangos nad yw canlyniadau addysgol plant sy'n derbyn gofal cystal â rhai eu cyfoedion oherwydd bod eu profiadau bywyd wedi effeithio ar eu gallu i wneud y mwyaf o'u haddysg. Nododd y Panel ymhellach y byddai'n ddefnyddiol canfod i ba raddau y mae canfyddiadau adroddiad y Swyddog Cyswllt Addysg LAC yn cyd-fynd â disgwyliadau'r ysgol ar gyfer y grŵp hwn o blant.
- Nododd y Panel bod rhan o'r Grant Amddifadedd ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal yn cael ei defnyddio i brynu 15 gliniadur i ddarparu cymorth addysgol. Gofynnodd y Panel am eglurhad o'r gweithdrefnau sydd ar waith i sicrhau bod y gliniaduron yn cael eu defnyddio'n ddiogel; roedd hefyd yn ceisio sicrwydd bod ganddynt feddalwedd diogelwch briodol a bod gofalwyr maeth yn cael cymorth i sicrhau bod y plant yn eu gofal yn parhau i fod yn ddiogel ar-lein. Hysbyswyd y Panel bod y 15 gliniadur wedi eu prynu trwy Wasanaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiant Gwynedd a Môn. Mae cytundeb rhwng y gwasanaeth, gofalwyr maeth a'r plant sy'n eu gofal mewn perthynas â'u defnydd. Yn ogystal, mae Gofalwyr Maeth yn cael hyfforddiant ar dechnoleg trwy'r Gwasanaeth Lleoli Plant; yn y sesiwn ddiweddaraf, edrychwyd ar Gamfanteisio'n Rhywiol ar Blant yn ogystal ag 'apps' ar-lein - rhoddodd SCCH arweiniad ar yr 'apps' mwyaf poblogaidd gyda phlant a phobl ifanc a helpodd i nodi'r risgiau cysylltiedig. Mae deialog barhaus rhwng y gwasanaeth a'i Ofalwyr Maeth am y defnydd o dechnoleg a'r cyfrifoldebau priodol.
- Nododd y Panel y wybodaeth a ddarparwyd ar wahân o ran cyraeddiadau addysgol plant unigol sydd yng ngofal yr Awdurdod trwy Gyfnodau Allweddol 2, 3 a 4. Roedd y Panel wedi ei blesio gyda'r canlyniadau yn enwedig oherwydd y gwyddys bod bwch cyrhaeddiad rhwng plant sy'n derbyn gofal a'u cyfoedion a bod llawer o bobl ifanc sydd wedi bod mewn gofal yn NEET (nid mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant). Pwysleisiodd y Panel ei bod yn bwysig i'r Awdurdod, fel rhiant corfforaethol, barhau i ddarparu cefnogaeth a chyfleoedd i'r holl unigolion y cyfeirir atynt yn yr adroddiad i'w

galluogi i barhau â'u haddysg neu yn achos y rhai yn CA4, i symud ymlaen i addysg bellach a / neu feysydd gyrfa o'u dewis.

Cytunwyd i dderbyn adroddiad y Swyddog Cyswllt Addysg LAC ar gyfer Chwarter 2 2017/18.

CAMAU YCHWANEGOL A GYNIGIWYD: Y Cadeirydd ar ran y Panel Rhiant Corfforaethol i gydnabod llwyddiant yr unigolion hynny yn CA4 sydd wedi cwblhau eu TGAU ac i ddymuno'n dda iddynt yn eu llwybrau yn y dyfodol.

- 5.2 Cyflwynwyd er sylw'r Panel, adroddiad y Nyrs LAC ar gyfer Chwarter 2 2017/18. Roedd yr adroddiad yn darparu gwybodaeth ar sefyllfa Chwarter 2 mewn perthynas â chynnal asesiadau iechyd cychwynnol ac adolygu gofal iechyd.

Diweddarodd y Nyrs LAC y Panel ar y sefyllfa o ran trefniadau staffio yn y gwasanaeth iechyd, yn enwedig o safbwynt nyrsys ysgol a'r cynnydd o ran gweithredu'r llwybr iechyd emosiynol. Cadarnhaodd y Swyddog bod nifer yr apwyntiadau ymgynghori CAMHS gyda Dr Trish Girling (Seicolegydd Clinigol, CAMHS) yn parhau i fod yn dda. Cynigiodd y dylid gwahodd CAMHS i fynychu'r Panel Rhiant Corfforaethol yn flynyddol i roi diweddariad ar y gwasanaethau sydd ar gael yn lleol i blant sy'n derbyn gofal, pobl ifanc, gofalwyr a staff yr Awdurdod.

Nododd y Panel y wybodaeth a nododd hefyd y byddai'n fanteisiol sefydlu cyswllt rhwng CAMHS a'r Tîm Teuluoedd Gwydn newydd.

Cytunwyd i dderbyn adroddiad y Nyrs LAC ar gyfer Chwarter 2 2017/18.

GWEITHREDU YCHWANEGOL A GYNIGIWYD:

- **CAMHS i gael gwahoddiad i'r Panel Rhiant Corfforaethol unwaith y flwyddyn.**
- **Yr atodiad i adroddiad y Nyrs LAC: *Ymwneud yn Fwy – Canllaw ar gyfer Pobl Ifanc i Iechyd a Llesiant i'w rannu er gwybodaeth gyda'r Aelodau Etholedig sy'n gwasanaethu ar y Panel Gwella Gwasanaethau Plant***

- 5.3 Cyflwynwyd adroddiad Arweinydd Ymarfer y Tîm Lleoli Plant ar gyfer Chwarteri 1 a 2 2017/18 ar gyfer ystyriaeth y Panel. Roedd yr adroddiad yn darparu gwybodaeth am y sefyllfa o ran niferoedd, mathau a chyfeiriadau lleoliadau yn ystod y cyfnod, cynnydd o ran asesiadau, recriwtio a chadw gofalwyr maeth a gweithio rhanbarthol a hefyd y pwysau sydd ar y gwasanaeth, yn enwedig mewn perthynas â'r gallu i asesu.

Ystyriodd y Panel y wybodaeth a gyflwynwyd a rhoddodd sylw arbennig i'r sefyllfa o ran Gofalwyr Maeth gan wneud y pwyntiau canlynol -

- Nododd y Panel fod camddealltwriaeth wedi codi mewn perthynas â lwfansau gofalwyr maeth. Pwysleisiodd y Panel bwysigrwydd sicrhau cyfathrebu da rhwng yr Awdurdod a'i ofalwyr maeth a hefyd i roi cyhoeddusrwydd i'r ffaith bod yr Awdurdod yn ceisio cynyddu'r nifer o ofalwyr maeth sydd ganddo a'i fod yn edrych ar ffyrdd o wneud hynny. Byddai cael cefnogaeth Aelodau Etholedig yn hyn o beth yn ddefnyddiol, felly, mae angen sicrhau bod Aelodau Etholedig yn wybodus am drefniadau gofal maeth a'r trefniadau cysylltiedig.
- Nododd y Panel y gallai fod yn ddefnyddiol hefyd i geisio canfod a oes patrwm daearyddol mewn perthynas â recriwtio gofalwyr maeth, h.y. a yw gofalwyr maeth yn fwy tebygol o ddod o rai ardaloedd penodol o'r Ynys yn fwy nag eraill. Hysbyswyd y Panel bod prinder cyffredinol o bobl sy'n fodlon bod yn ofalwyr maeth; bydd gwaith prosiect peilot TFN yn cynnwys edrych ar fanylion i helpu'r Awdurdod i dargedu ymgyrchoedd recriwtio yn well ac i sicrhau'r bobl iawn ar gyfer y plant iawn.
- Nododd y Panel yr angen i sicrhau bod gofalwyr maeth yn cael eu talu'n briodol am y gwaith a wnânt a'u bod yn cael eu hystyried fel cyd-weithwyr proffesiynol.

- Nododd y Panel y defnydd cynyddol a wneir o'r ddarpariaeth cyfeillion a theulu. Hysbyswyd y Panel bod y plant sy'n cael gofal drwy'r ddarpariaeth hon bellach wedi'u cynnwys yn yr adroddiadau ystadegol oherwydd fod gan yr Awdurdod gyfrifoldeb cyfreithiol amdanynt; mae'r rhain yn ychwanegu at y niferoedd er ei bod yn bosibl eu bod yn derbyn gofal o fewn eu cymunedau - os bydd y plant yn y lleoliadau hyn yn ogystal â'r rhai sydd mewn gofal seibiant yn cael eu diystyru (cyfanswm o 53 yn Chwarter 1 2017/18), mae nifer y plant sy'n derbyn gofal drwy ddarpariaeth arall yn dod i 87 yn y cyfnod hwn. Yn ogystal, mae nifer y lleoliadau ffrindiau a theulu yn Ynys Môn yn uwch yn draddodiadol. Mae'r Fframwaith Maethu Cenedlaethol yn edrych ar briodoli statws gwahanol i ofalwyr ffrindiau a theulu i'r statws a roddir i ofalwyr maeth oherwydd bod eu hamgylchiadau a'u rhesymau dros faethu yn wahanol i'r rhai sy'n dewis maethu yn broffesiynol.
- Nododd y Panel fod y data yn awgrymu mai dim ond nifer gymharol fach o'r atgyfeiriadau ar gyfer asesiadau dichonoldeb teuluol sy'n dwyn ffrwyth sy'n golygu bod adnoddau sylweddol yn cael eu defnyddio i gyflawni canlyniadau cyfyngedig. Hysbyswyd y Panel bod y Llysoedd yn mynnu bod awdurdodau yn asesu nifer o aelodau o deuluoedd y ddau riant a all arwain at yr angen i gynnal mwy o asesiadau. Yn ddelfrydol, dylai fod mecanwaith ar gyfer sgrinio darpar ofalwyr fel bod modd tynnu'r rhai nad ydynt yn amlwg yn cwrdd â'r meini prawf o'r broses ar y cychwyn, gan arbed amser ac adnoddau.

Cytunwyd i dderbyn adroddiad Arweinydd Ymarfer y Tîm Lleoli Plant ar gyfer Chwarteri 1 a 2 2017/18.

DIM CAMAU GWEITHREDU YCHWANEGOL

6 CYFARFOD NESAF Y PANEL

Nodwyd bod cyfarfod nesaf y Panel wedi'i drefnu ar gyfer 2:00 pm ddydd Llun, 19 Mawrth, 2018.

**Dr Gwynne Jones
Cadeirydd**